

2. ശരീഅത്ത് നിയമവും ഇന്ത്യൻ മുസ്ലിംകളും

സി.പി.മുഹമ്മദ് (അധ്യക്ഷർ, മന്ദൈ)

ഹിജ്ര 3-ാം നൂറ്റാണ്ട് മുതല് കേൾ മുസ്ലിം ബുദ്ധിവിക്കളുടെ ഇടയിൽ വലിയ തോതിൽ വിചാര വിസ്താരം സൃഷ്ടിചു ഒരു വിഷയമാണ് ഇന്ത്യാമിക ശരീഅത്ത്. ഇന്ത്യയിൽ ഇന്ന് ഇത് വിഷയം അഭ്യസിച്ച വിദ്യരും, ആധുനിക ചിന്താഗതിക്കാരുമായ മുസ്ലിംകളുടെ ശ്രദ്ധയെ കുടുതൽ ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവെക്കിലും, മുസ്ലിം ബഹുജന അഭ്യസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അശയക്കുഴപ്പത്തിലേ കാണിൽ നിയക്കുന്നതെന്ന വസ്തുത നിശ്ചയിച്ചിട്ടു കാരുമില്ല. മതപരമായ ഒരു പ്രശ്നമെന്നതിനുപരി, ഈ വിഷയം ഇപ്പോൾ സാമൂഹ്യ സാമൂഹിക രംഗ അഭ്യസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയ മണ്ഡലങ്ങളിലും ഒരു പോലെ ചർച്ചകൾ വിശയമായിരിക്കുന്നു. “ശരീഅത്ത്” എന്തെന്നും മുസ്ലിംകളുടെ മതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു? അത് പരിവർത്തന വിശയമാണോ? ഇന്ത്യയിലെ പ്രത്യേക സാഹചര്യത്തിൽ, ശരീഅത്ത് നിയമം എന്നു പറഞ്ഞാൽ അത് ദേവഗതി കഴക്ക് വിശയമാണോ? ആണെങ്കിൽ, ഇന്ത്യയിൽ ഇന്ന് നിലവിലുള്ള “ശരീഅത്ത് നിയമ” തീയിൽ ഏതെല്ലാം വിഷയങ്ങളിൽ ഏതെന്തെ വിധത്തിലാണ് ദേവഗതികൾ വേണ്ടത്? ആ ദേവഗതികൾ പ്രായോഗികമായി, എങ്ങനെ “ഇന്ത്യൻ ശരീഅത്ത് നിയമ” തീയിൽ കൊണ്ടുവരുവാൻ സാധിക്കും? ഇന്ത്യയിലും ചോദ്യങ്ങളുടെ ഉത്തരം ഇന്ത്യൻ മുസ്ലിംകളുടെ സാമ്പാദിക്കിട്ടേണ്ടം ഇന്ന് വളരെയെറിപ്പായാണുകൊണ്ടതുണ്ട്.

ബീനും ശരീഅത്തും
ശരീഅത്ത് നിയമത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനു മുമ്പ്, ബീനും ശരീഅത്തും തമിലുള്ള ബന്ധം വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്.

‘ബീൻ’ എന്ന പദത്തിന് പരമായി കാരം, ആധിപത്യം, വിഡിക്കർത്ത്യതും, വിഡേയതും, അനുസരണം, നിയമം, മാർഗ്ഗം, മതം, സംബന്ധം, പ്രതിഫലം, വിചാരണ എന്നെല്ലാം അർത്ഥമുണ്ട്. ‘ശരീഅത്ത്’ എന്ന പദത്തിന് വെള്ള സ്ഥലത്തെക്കുള്ള പാത, മാർഗ്ഗം എന്നീ അർത്ഥത്തിലും കല്പവിക്കപ്പെടുന്നു. സാക്ഷതികമായി ‘ബീൻ’ എന്നതിന് ദൈവത്തിന്റെ വിഡി കർത്ത്യത്തിലും അവൻ രാജത്തിലും ഉന്നതിലും ആധിപത്യത്തിലുള്ള വിശ്വാസമെന്ന സാമാന്യമായി അർത്ഥം കല്പിക്കാം. അതായത് അവന്നും കഷിതാവ് ഇല്ലെന്നും അവന്നോട്ടും മറ്റാരോടും സഹായത്തിനു പേക്ഷിക്കുന്നെല്ലും നമ്മുടെ സകലമാന ചെയ്തികൾക്കും ഫ്രാറിമലവും ശിക്ഷയും നൽകുന്നത് അവൻ മാത്രമാണെന്നും അവൻ മാത്രമേ വഴിയുവാൻ പാടുള്ളുവെന്നും ദ്വാരം മായി വിശ്വസിക്കുക. ‘ശരീഅത്ത്’ എന്ന തിന്ന് സാക്ഷതികമായി ‘ഇന്ത്യാമിബീൻ കാനൻലാ’ (Canan law) എന്നും അർമ്മം പിയാം. സൃഷ്ടമായി പരിശോധിച്ചാൽ ‘ബീനും’ ‘ശരീഅത്തും’ കേവലം പര്യായപദങ്ങളാണെന്ന ധാരണ ശരിയാലും മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ ആദ്യപിതാവായ ആദാം (അ) മുതൽ, അന്തു പ്രവാചകനായ മുഹമ്മദ് മുസ്തഫാ(സ) വരെ തുള്ള എല്ലാ പ്രവാചകനാർക്കും അല്ലോ അവികൾ രിപ്പിച്ചതും അതെ ബീനത്തെന്നയായിരുന്നു.

വിശ്വാദ ബുദ്ധങ്ങളിൽ പലേടത്തും നമ്മി (സ) യോക് പുഠ്രിക പ്രവാചക മാരുടെ ബീൻ പിന്തുടരുവാൻ ആല്ലോഹു ആജ്ഞാപിക്കുന്നുണ്ട്. നമ്മിക്ക് അവതരിപ്പിച്ചതും അതെ ബീനത്തെന്നയായിരുന്നു.

ഈ വുർആൻ സുക്ത തതിൽ നൂഹ്, ഇബ്രാഹീം, മൂസ, ഇഹസ, മുഹമ്മദ് (സ) എന്നീ പ്രവാചകരാർക്ക് അല്ലോഹു വഹർ മുലം നല്കിയ ‘ബീൻ’ എന്നായിരുന്നുവെന്നും, അതെ ബീനാണ് മനുഷ്യസമുദായത്തിനാകെ അല്ലോഹു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഈ ബീനിനെ നില നിർത്തുവാനാണ് മുസ്ലിം സമുദായ തോടു വുർആൻ ആഹാരം ആവാസം ചെയ്യുന്നത്.

എല്ലാ പ്രവാചകരാർക്കും ബീൻ എന്നായിരുന്നുവെങ്കിലും അവർക്ക് നല്കുപെട്ട് ‘ശരീഅത്ത്’ പലപ്പോഴും വ്യത്യസ്ഥമായിരുന്നു. അതതു കാലഘേശത്തിനുനും ഓരോ ജനവിഭാഗത്തിന്റെയും സാമൂഹികവും ബുദ്ധിപരവുമായ വളർച്ചക്കുന്നതിലും അത് മാറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അവസാന പ്രവാചകനായ മുഹമ്മദ് (സബി) ക്ക് എന്നെന്നേക്കുമാ യുള്ള അവസാന ശരീഅത്തും നല്കി. ഇന്നി മറ്റാരു ശരീഅത്ത് ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. അതുകൊണ്ടു തന്ന ഇന്ത്യൻ ശരീഅത്ത് ഇന്നി പരിവർത്തന വിശയ വുമല്ല. വിശ്വാദ ബുദ്ധങ്ങളിൽ അല്ലോഹു പറയുന്നു: “നിങ്ങളിൽ ഓരോ രൂതാർക്കും നാം ഒരു നിയമസംഹിതയും, അനുഷ്ഠാന രിതിയും നൽകിയിരിക്കുന്നു.” ഈ സുക്തത്തിൽനിന്ന് ശരീഅത്തും (നിയമസംഹിത), മിൻഹാജജും (അനുഷ്ഠാന രിതി) ബീനിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്ഥമാണെന്നും, ബീൻ ശാശ്വതമാണെങ്കിൽ, മിൻഹാജജിലും ശരീഅത്തിലും അല്ലോഹു തന്ന കാലാനുസാരം മാറ്റങ്ങൾ വരുത്താറുണ്ടെന്നും വ്യക്തമാക്കുന്നു. ‘ശരീഅത്തും’ ‘മിൻഹാജജും’ ബീനിൽനിന്ന് ഭിന്നമാണെന്നും, ‘ബീൻ’ എന്നത് സത്തും, (Sub-

stance) ‘മിസ്റ്റേഴ്സ്’ , ‘ശരീഅത്ത്’ എന്നിവ ഭീറ്റിൽ അടങ്കിയിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളുടെ പ്രയോഗവർക്കുണ്ടായിരുന്നു വേണ്ടി ഒദ്ദേ കല്പിതങ്ങളുായ പരിപാടികളിലും വിശദാംഗങ്ങളുമാണെന്നും പ്രസിദ്ധ പണ്ഡിതനായ മഹാ അബ്ദി ശർക്കാരം ആസാദ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തർജ്ജമാനുൽ ഖുർആൻ വിശദമായി പ്രതിഫലിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ, മുഹമ്മദ് നബി(സ)യുടെ കാലശേഷം വേറൊ മിസ്റ്റേഴ്സ് ശരീഅത്തും ഉണ്ടാകുന്ന തല്ലി ഇന്ന് നമ്മുടെ കൈവശമുള്ള മിസ്റ്റേഴ്സ് ശരീഅത്തും അല്ലാഹു മുഹമ്മദ് നബി(സ) മുവേന നമുക്ക് നൽകിയതാണ്. നബിക്ക് മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാ മിസ്റ്റേഴ്സ്, ശരീഅത്തും കള്ളം വിശുദ്ധ ഖുർആൻ അവതരണ തന്നൊടുകൂടി ദൃശ്യമായി പ്രസ്തുതിചെയി. പക്ഷം, മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന നപി നമായ മിസ്റ്റേഴ്സ്, ശരീഅത്തും നമുക്ക് അന്ത്യപ്രവാചകൾ മുവേന അല്ലാഹു പുർത്തിയാക്കി നൽകിയിരിക്കുന്നു. അതിൽ നമുക്കിനു ഭേദഗതിയോ പരിഷ്കരണമോ ആവശ്യമില്ല.

പിവപ്പും, ശരീഅത്തും

പിവപ്പും നിയമങ്ങളും സാധാരണ “ശരീഅത്ത് നിയമങ്ങൾ” എന്ന് വ്യവഹരിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും, ഖുർആനിലും സുന്നതിലുമുള്ള വണ്ഡിയിൽ നിയമങ്ങളുടെ വ്യാവ്യാനത്തെയാണ് ഇവിടെ പിവപ്പ് നിയമം കൊണ്ട് വിവക്ഷിക്കുന്നത്. ഇസ്ലാമിക ശരീഅത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന വിശുദ്ധവുർആനും സുന്നതും മാണം. എല്ലാ കാലത്തേക്കും ആവശ്യമായ എല്ലാ നിയമങ്ങളും, പക്ഷെ, അവയിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതാൽ കാലത്ത് സമൂഹത്തിന്റെ വളർച്ചക്കുന്നുണ്ടോ എന്തിയ പല പ്രശ്നങ്ങളും പൊന്നിവന്നും അന്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ അതത് കാലത്ത് സമൂഹത്തിന്റെ വരുത്തുക്കുന്നുണ്ടോ എന്നും അതുകൂടി ആവശ്യമായ സാഹായക നിയമങ്ങൾ (Subsidiary laws) വിശുദ്ധവുർആൻഡ്യും തിരുസ്സന്നതിൽ ആവിഷ്കർക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇത് സമൂഹത്തിലെ ഓരോ കാലഘട്ടത്തിലും മതപണ്ഡിതന്മാരിൽനിന്നും വിദർധനാർ അവരുടെ മതവിജ്ഞാനവും ലോകപരിചയവും അതത് കാലത്തെ സാമൂഹിക-ശാസ്ത്രിയ പരിവർത്തനങ്ങളും പുരോഗതികളും കൂടിഉണ്ടായിരുന്നു. സമൂഹത്തിന്റെ പൊതു നന്ദയും

ആവശ്യങ്ങളും അതിൽ പരിശോധിക്കപ്പെടുന്നതുണ്ട്. ഈ വസ്തുത എല്ലാ കാലത്തും മതപണ്ഡിതന്മാരും ഇമാമുകളും സമാനതിലുള്ളതാണ്.

മുഅ്രദി(റ) നെ യമനിലെ ഗവർണ്ണറായി റിസുൽ തിരുമേമി (സ) നിയമം ചും സംവേദത്തിൽ നിന്ന് ഈ കാര്യം വ്യക്തമാണുണ്ട്. അതു പുറപ്പെടുന്ന സമയത്ത് നബിയുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് മുങ്കെൽ പറഞ്ഞ മറ്റൊപ്പടി ഇങ്ങനെ വായിക്കാം: “ഈൻ വിശുദ്ധ ഖുർആൻ അനുസരിച്ച് കാര്യം തിരുമാനിക്കും. വിശുദ്ധവുർദ്ദർ ആൻ ആ കാര്യത്തിൽ ഭേദപ്പെട്ടു തരുന്നില്ലെങ്കിൽ, അല്ലാഹുവിശേഷം പ്രചാരകൾക്ക് സുന്നത് അനുസരിച്ച് തിരുമാനമെടുക്കും. ഖുർആനിൽനിന്നും തിരുസ്സന്നതിൽനിന്നും വേണ്ട നിർദ്ദേശം കുട്ടിയില്ല കൂടി കുറിഞ്ഞ താൻ എൻ്റെ സന്തം ബുദ്ധിയും ധൂക്രതയും ഉപയോഗിച്ചു വിഡി കല്പിക്കും.” മുഅ്രദി(റ) എൻ്റെ മറ്റൊപ്പടി നബി(സ) സസ്തനോഷം അംഗീകരിക്കുന്നതും തിരുമാനവും അബ്ദിയും തിരുമാനവും വിശുദ്ധവുർദ്ദർ ആവരോട് കൂട്ടിയാലോ ചിക്കുക” (3:159).

“അവരുടെ കാര്യങ്ങൾ പരസ്പരം കുട്ടിയാലോചിച്ചിട്ടു പരിഹരിക്കേണ്ടതാണ്” (42:38) എന്നിങ്ങനെയുള്ള വിശുദ്ധ സുക്രതങ്ങൾ ഈ തത്താം വിശുദ്ധവുർദ്ദർ നിൽക്കുന്നതും അനാവരം കുടംബത്തിലെ ഒരു ദാഹം അവർക്ക് കൊടുത്തുവനിരുന്നു. ശേഷം ഒന്നാം വലീപി അബ്ദുവക്കരി(റ) റൂം ആ നില തുടർന്നു പോന്നു. പക്ഷെ, രണ്ടാം വലീപി ഉമർ(റ) ‘മുഅ്ലുഫത്തുൽ ഖുലുബി’ നീ സകാതിയിൽ വിഹിതം കൊടുക്കുന്നത് നിർത്തുകയുണ്ടായി. ഇതിനു കാരണം, അദ്ദേഹത്തിയിൽ കാലമായപ്പോഴേക്കു മുസ്ലിംകളുടെ നില കുടുതൽ ഭദ്രമാവുകയും സകാതിയിൽ വിഹിതം കൊടുത്ത് ആരെയും ആകർഷിക്കേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലാതെ വരികയും ചെയ്തു എന്നതാണ്. അതുപോലെ നബിയുടെ കാലത്ത് മദ്ദഹനത്തിന് ആരും ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. അബ്ദുവക്കരി(റ) അതിന് 40 അടി ശിക്ഷ വിധിക്കുകയുണ്ടായി. ഉമർ(റ) ആ ശിക്ഷ 80 അടി യാക്കി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. ഇവിടെ നബിനിയമം നിർമ്മിക്കാതെ വിട്ടേത് അബ്ദുവക്കരി(റ) നിർമ്മിച്ച നിയ മതത്തിൽ സാമുഹ്യ പരിസ്ഥിതികൾ കണക്കിലെ ടുത്തോകാണ്ടു സമുക്ക് ആവിഷ്കർക്കിലും കയാണ്ട് വേണ്ടെന്നും മേൽ ഉള്ളിച്ച പ്രമാണങ്ങൾ നല്കപ്പോലെ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്.

ഇങ്ങനെ ഗവേഷണം ചെയ്തു കണ്ണഭ്രംഗം നിയമങ്ങൾ മറ്റൊപ്പെട്ടു കാലത്തുനിന്നും വിശുദ്ധതയിൽനിന്നും അവരുടെ മതവിജ്ഞാനവും ലോകപരിചയവും അതത് കാലത്തെ സാമൂഹിക-ശാസ്ത്രിയ പരിവർത്തനങ്ങളും പുരോഗതികളും കൂടിഉണ്ടായിരുന്നു. സമൂഹത്തിന്റെ പരിവർത്തനിക്കൽ വ്യക്തമാക്കുന്നതായി വന്നേക്കും രൂമായും മാറ്റപ്പെടുന്നതായി വന്നേക്കും.

ഇതേപോലെ ശരീഅത്തിയിൽ എല്ലാ നിയമങ്ങളും എല്ലാ പരിസ്ഥിതികളിലും ഒരുപോലെ പ്രാവർത്തികമാക്കേണ്ടതാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നതും ശരിയല്ല. ചില നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാവാൻ പ്രത്യേകം ചില കാരണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കും. ഈ കാരണങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നോയോ മാത്രമേ നിയമത്തിന് പ്രാബല്യമുള്ളു. കാരണങ്ങൾ നിങ്ങളുമോയോ ഇത് ആധുനിക നിയമശാഖാസ്ത്രത്തിലെ ഒരു മാലിക തത്താംഗം മാത്രമല്ല, സഹാവിമാർമ്മ മുതൽ ഇൻഡിଆൻവേം എല്ലാവിശേഷം നിലവാരം നിലവാരം അംഗീകരിച്ചു നടപ്പിൽവരുത്തിയതുമാണ്.

വിശുദ്ധ ഖുർദ്ദർ നിയമമനുസരിച്ച് സകാതിയിൽ അവകാശികളിൽ ഒരു വിഭാഗമാണെല്ലാ ‘മുഅ്ലുഫത്തുൽ ഖുലുബി’. ഒസ്ലിബിൽ കാലത്ത് സകാതിയിൽ ഒരു ഭാഗം അവർക്ക് കൊടുത്തുവനിരുന്നു. ശേഷം ഒന്നാം വലീപി അബ്ദുവക്കരി(റ) റൂം ആ നില തുടർന്നു പോന്നു. പക്ഷെ, രണ്ടാം വലീപി ഉമർ(റ) ‘മുഅ്ലുഫത്തുൽ ഖുലുബി’ നീ സകാതിയിൽ വിഹിതം കൊടുക്കുന്നത് നിർത്തുകയുണ്ടായി. ഇതിനു കാരണം, അദ്ദേഹത്തിയിൽ കാലമായപ്പോഴേക്കു മുസ്ലിംകളുടെ നില കുടുതൽ ഭദ്രമാവുകയും സകാതിയിൽ വിഹിതം കൊടുത്ത് ആരെയും ആകർഷിക്കേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലാതെ വരികയും ചെയ്തു എന്നതാണ്. അതുപോലെ നബിയുടെ കാലത്ത് മദ്ദഹനത്തിന് ആരും ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. അബ്ദുവക്കരി(റ) അതിന് 40 അടി ശിക്ഷ വിധിക്കുകയുണ്ടായി. ഉമർ(റ) ആ ശിക്ഷ 80 അടി യാക്കി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. ഇവിടെ നബിനിയമം നിർമ്മിക്കാതെ വിട്ടേത് അബ്ദുവക്കരി(റ) നിർമ്മിച്ച നിയ മതത്തിൽ സാമുഹ്യ പരിസ്ഥിതികൾ കണക്കിലെ ടുത്തോകാണ്ടു സുമുക്ക് ഉമർ(റ) ഭേദഗതി ചെയ്യുകയുണ്ടായത്.

ഒസ്ലിൽ തിരുമേമി യുദ്ധത്തിൽ പിടിക്കപ്പെട്ട തടവുകാരുടെ മോചന സംഖ്യ ഒരു ആർക്ക് ഒരു ഭീഗാറ്റകി നിജപ്പെട്ടതിയതിനെ ഉമർ(റ) മാറ്റുകയും ആദേഹം രാജ്യത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ത ഭാഗക്കാർക്ക് വ്യത്യസ്ത സംഖ്യ നിശ്ചയിച്ചു. യുദ്ധത്തിൽ ജയിച്ച് കീഴിൽ കാലം സംഭവിപ്പിച്ചു അവ അനിവാര്യമായും മാറ്റപ്പെടുന്നതായി വന്നേക്കും.

നിയമം ഫ്രോഡീകരിക്കാത്ത കാല നേതാളം അവദാനംബസിച്ച് ബഹുജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ആശയക്കുഴപ്പം വർദ്ധിക്കുകയും, തമ്മുഖം അത് കൂടുതൽ വിഷമമേറിയ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് വഴി വൈക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. ഒരു ‘ആക്ക്’ വായിച്ചാൽ, ഇന്നീന്നവയാണ് നിയമങ്ങൾ എന്ന് ദ്രോണാടത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കാൻ കഴിയണം. ഇല്ലക്കിൽ, നിയമം അറിയുവാൻ പലയിടത്തും പരതി നടക്കേണ്ടി വരും. 1956ലെ ഫിന്ഡ് ഹിന്ദു സർച്ചേരിവകാശ നിയമം (Hindu Succession Act. 1956) പാസാക്കുന്ന തിനു മുമ്പ് ഫൈറ്റവ നിയമത്തിന്റെയും സമിതി ഇതു തന്നെയായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അവരുടെ നിയമം ഫ്രോഡീകരിച്ചതുകൊണ്ട് ഒടുവം ആശയക്കുഴപ്പം കൂടാതെ, വൃത്തിയായി നിയമത്തിന്റെ നിബന്ധനകൾ ദ്രോണാടത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. മാത്രമല്ല, ഫൈറ്റവ മതത്തിന്റെ വിവിധ ശാഖകളെയും ഫൈറ്റവ നിയമം പിന്തുടരാതെ മരുമക്കത്തായം, അളിയസന്നാന നിയമം മുതലായ Customary laws പിന്തുടരുന്ന ഫിപ്പിക്കുവാൻ അതുവഴി സാധിച്ചു. നമ്മുടെ ശരീഅത്ത് നിയമവും ഇത്തരത്തിൽ ഫ്രോഡീകരിക്കുന്നതായാൽ സുന്നി, ഷിരാ വിഭാഗക്കാരെയും ഇന്നും ‘ഇസ്ലാമിക നിയമം’ പിന്തുടരാതെ Customary laws പിന്തുടരുന്ന വരുന്ന മറ്റു മുസ്ലിംകളെയും ഒന്നിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കും.

ഈ വിധ തിരിൽ ശരീഅത്ത് നിയമം ഫ്രോഡീകരിക്കുവാൻ ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റ്സിനോടൊപ്പം നമ്മുടെ നമ്മുദായ നേതാക്കളും, ഇന്ത്യൻ പാർലമെന്റിലെ മുസ്ലിം അംഗങ്ങളും മുൻകെക്കേടുത്തു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിയിരക്കുന്നു. നിയമത്തിന്റെ വിശദരൂപം, ആധുനിക വികാശവും ലോകപരിചയവും മതഭക്തിയുള്ള എല്ലാ വിഭാഗത്തിലും ഉള്ള മുസ്ലിം മതപാഠിയിൽനാരുടെ ഒരു കൂൺസിൽ ആലോച്ച എഴുതി പുറത്തിയാക്കുകയും അത് ഇന്ത്യൻ പാർലമെന്റിൽ പാസാക്കി എടുക്കുകയും മാണ് വേണ്ടത്. നമ്മുടെ ശരീഅത്ത് നിയമത്തെ വിശുദ്ധ വൃഥതയോടും തിരുസ്വന്നത്തിനോടും കൂടുതൽ അടുസ്ഥിക്കുവാൻ ഇത്തരത്തിലെ നിയമം നമ്മുടെ സമുദായ നേതാക്കൾ ശ്രദ്ധിക്കുമെന്ന് നാം ആശിക്കുക.